

ПРИВАТНИЙ ЗАКЛАД «ІНСТИТУТ “ХАРКІВСЬКА ШКОЛА АРХІТЕКТУРИ”»

Кафедра Архітектури та урбанізму

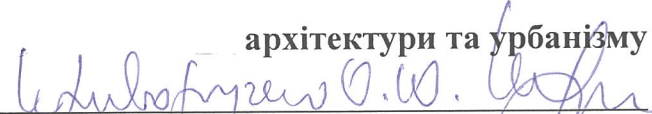
Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський)

Спеціальність 191 «Архітектура та містобудування»

ЗАТВЕРДЖЕНО

Завідувач/ка кафедри

архітектури та урбанізму

“ 15 ” Червня 20 26 р.

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

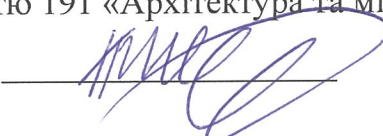
до кваліфікаційної роботи

на тему:

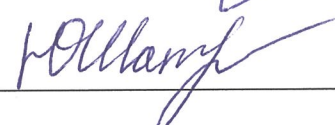
«Рибальський гастрохаб з багатофункційним простором у місті Чорноморськ»

Виконав: студент 4 курсу

за спеціальністю 191 «Архітектура та містобудування»

Грибак П.О.

Керівниця:

Шаталюк Ю.В.

Зовнішні консультанти:

Зінчук Н.Б.

Колесніков О.Є

ЗМІСТ

Вступ.....	3
1. Опис проєкту та проблематика дослідження.....	5
1.1. Історичний контекст і міфологія міста.....	5
1.2. Структура проблеми.....	5
2. Програма та місія проєкту.....	7
2.1. Місія проєкту.....	7
2.2. Цільові групи користувачів.....	7
2.3. Функціональна програма.....	7
2.4. Орієнтовний баланс площ.....	8
2.5. Сценарії використання.....	9
3. Містобудівний аналіз території об'єкта проєктування.....	10
3.1. Розташування ділянки.....	10
3.2. Транспортна та пішохідна доступність.....	11
3.3. Ландшафтні та кліматичні умови.....	11
3.5. Аналіз інсоляції.....	14
3.6. Архітектурні аналоги.....	14
4. Архітектурні рішення.....	16
4.1. Концептуальна основа.....	16
4.2. Просторова організація та потоки.....	17
4.3. Композиція фасадів та дах.....	18
4.4. Матеріальна палітра.....	19
4.5. Доступність та універсальний дизайн.....	19
5. Конструктивні рішення.....	20
5.1. Загальна конструктивна схема.....	20
5.2. Несучі елементи.....	21
5.3. Покрівля та консольний виступ.....	21
5.4. Фундаменти.....	22
5.5. Інженерні системи.....	23
5.6. Захист конструкцій від агресивного середовища.....	23
Висновки.....	25
Список використаних джерел.....	26

ВСТУП

Цей дипломний проєкт розробляє тему створення нового мультіфункційного простору — «Рибальський гастрохаб з багатофункційним простором у місті Чорноморськ». Головна ціль роботи — спроектувати об'єкт, який зможе об'єднати в собі функції торгівлі локальними морепродуктами, ресторану, а також культурного простору для мешканців і гостей міста.

Хотів би почати з міста в якому розташований мій проєкт. Місто Чорноморськ має великі економічні потужності. Місто має крупнейший порт в Україні та й на Чорному морі загалом. Це перше. По друге. Крім порту — головного драйверу економіки, існує потужна туристична інфраструктура, яка обмежена рекреаційним спектром сервісів на кшталт: ресторанів, водних видів відпочинку та нічних клубів. В ході досліджень та перевірки припущень навіть відбулась зміна кінцевого бачення теми диплому, тому як на початку не було враховано те, що ніби лежить на поверхні. Так як місто Чорноморськ розташоване біля моря і Сухого лиману, рибальство тут є історичною традицією [1]. Однак сьогодні в місті немає сучасного простору, де ця традиція була б репрезентована якісними архітектурними засобами. У світовій практиці спостерігається стійка тенденція до ревалоризації портових і прибережних територій, які втратили свою колишню функцію — подібні процеси відбувалися у Гамбурзі (HafenCity), Роттердамі, Сан-Себастьяні та інших європейських містах, де старі причали й промислові зони перетворювалися на нові громадські простори, що поєднують гастрономію, культуру та рекреацію. Чорноморськ має свої особливі передумови для подібної трансформації, тому потребує продуманого архітектурного й містобудівного рішення, яке враховувало б місцевий контекст, і не копіювало чужі моделі.

Об'єкт дослідження — прибережна територія гавані міста Чорноморськ.

Предмет дослідження — архітектурно-просторова організація багатофункціонального громадського комплексу (гастрохабу), яка поєднує

торговельну, ресторанну, культурну та рекреаційну функції в умовах прибережного ландшафту.

Місія проекту — створення архітектурної концепції інклюзивного рибальського гастрохабу, який стане новим «архітектурним якорем» прибережної території, відновить історичний зв'язок міста з морем і репрезентує культурну спадщину міста Чорноморськ.

Завдання дослідження:

1. проаналізувати історичний та містобудівний контекст ділянки;
2. визначити функціональну програму комплексу відповідно до потреб громади та туристичного потенціалу;
3. розробити об'ємно-просторове рішення будівлі з урахуванням кліматичних факторів (рози вітрів, інсоляції);
4. сформулювати архітектурну концепцію;
5. розробити конструктивну схему, яка відповідає архітектурній мові та інженерно-геологічним умовам ділянки

1. ОПИС ПРОЄКТУ ТА ПРОБЛЕМАТИКА ДОСЛІДЖЕННЯ

1.1. Історичний контекст і міфологія міста

Проблематика дослідження полягає в тому, що багато людей сприймають Чорноморськ виключно як радянське промислове місто та великий порт, збудований у 1952 році на «порожньому» місці. Однак це поширене уявлення є значним спрощенням. Як свідчать історичні джерела [1], задовго до створення порту на цій території існували Бугові Хутори — поселення, де жили грецькі колоністи та козаки. Вони традиційно займалися рибальством і землеробством

Ця багат шарова історія сьогодні практично не відображена в просторі сучасного міста. Архітектурне та містобудівне середовище Чорноморська майже повністю сформоване радянською промисловою логікою — портова інфраструктура, типова житлова забудова, технічні зони. Внаслідок цього мешканці та гості міста не мають змоги «прочитати» довшу історію території, а сама ідентичність міста звужується до образу туристичного міста .

1.2. Структура проблеми

Проблематику дослідження розподіляю за кількома взаємопов'язаними напрямками:

1. Проблема ідентичності. Історична спадщина Бугових Хуторів та рибальських традицій не має жодного матеріального вираження в сучасному середовищі міста.
2. Функціональна проблема. Місту не вистачає простору, який поєднував би торгівлю свіжими морепродуктами, гастрономію та культурні функції в єдиному, доступному для громади комплексі.
3. Просторова проблема. Є потреба в децентралізації точок тяжіння задля збагачення просторового досвіду невеликого міста. Цьому може

допомогти гармонійно організований громадський простір, який би забезпечував взаємозв'язок між рекреаційними зонами міста та формував безбар'єрний доступ до води.

4. Проблема образу набережної. Існуючі причали та прибережні території переважно мають вигляд неупорядкованих зон, що не відповідає потенціалу локації.
5. Економічна проблема. Прибережна територія цієї частини прибережної зони використовується неефективно: відсутні точки тяжіння, які могли б генерувати робочі місця та туристичний потік у несезонний період.

Гіпотеза полягає в тому, що запропонований інфраструктурний об'єкт може виконати роль «архітектурного якоря»: активізує простір гавані, та зможе структурувати навколишній простір, формуючи нові пішохідні маршрути та надасть місту видиму присутність моря і традиції рибальства.

Проект спрямований на заміну застарілої та функціонально виснаженої прибережної інфраструктури на сучасний багатофункціональний комплекс, який через архітектурний образ і функціональний наповнення розповідає історію території, повертає мешканцям доступ до води та створює новий культурно-гастрономічний центр тяжіння як для місцевих жителів, так і для туристів.

2. ПРОГРАМА ТА МІСІЯ ПРОЄКТУ

2.1. Місія проекту

Місією дипломного проєкту є переосмислення історичного прибережного простору Чорноморська шляхом повернення місту його морської ідентичності засобами сучасної архітектури [2]. Проєкт розглядається як елемент просторової та культурної інтеграції Чорного моря в міське середовище. У цій концепції архітектура гастрономічного хабу виступає каталізатором змін у сприйнятті прибережної зони та локальних рибальських практик, сприяючи формуванню нової якості громадського простору та посиленню туристичної й культурної привабливості Чорноморська загалом.

2.2. Цільові групи користувачів

Функціональна програма формувалася з урахуванням кількох цільових груп:

Місцеві мешканці — використовують ринок морепродуктів для повсякденних покупок, а парк і набережну — для щоденного відпочинку.

Туристи — відвідують гастрохаб як гастрономічну та культурну дестинацію, поєднуючи харчування з оглядом експозицій, прогулянками біля води або походу на пляж.

Рибалки та постачальники — здійснюють розвантаження, первинну обробку та реалізацію улову через зони ринку.

Учасники подієвих заходів — використовують івент-хол для виставок, лекцій, презентацій місцевих ініціатив.

Гості марини — прибувші мандрівники та члени яхт клубу на човнах, під час поповнення прісної води та відновленню заряду батареї, можуть використовувати ресторан або громадські приміщення для відпочинку.

2.3. Функціональна програма

Програма проєкту включає декілька основних функціональних блоків:

Навігаційний термінал та транспортна функція. У складі цього блоку передбачені причали для яхт та катерів, зона очікування та невеликий інформаційний пункт для туристів.

Ресторанний комплекс (площею 638 кв. м). Реалізує концепцію етно-гастрономії: відвідувачі можуть придбати свіжу рибу безпосередньо на ринку та скуштувати страви, приготовані за відтвореним рецептом грецької та козацької кухні. Зону приготування їжі, основний зал ресторану з відкритими терасами, бар та допоміжні приміщення (охолоджувальні камери, ЛВСЕ, санвузли, складські приміщення).

Івент-хол та конференц-зона (площею 105 кв. м). Виконує культурну функцію: тут можуть проводитися тимчасові виставки археологічних знахідок, пов'язаних з історією Бугових Хуторів, лекції для громади, презентації, а також локальні фестивалі гастрономічної культури.

Громадський ландшафт та парк (площею 2 300 кв. м). Зона відпочинку біля води, що включає прогулянкові маршрути, тераси для сидіння, вітрозахисні зелені насадження та простір для проведення вуличних подій (ярмарки, дрібні фестивалі).

2.5. Сценарії використання

У будні дні комплекс переважно обслуговує локальних мешканців: вранці працює ринок морепродуктів, ресторанна зона для кави та сніданків, обіду та вечері, у вечері — прогулянковий простір. У вихідні та святкові дні навантаження зростає за рахунок туристичного потоку та можливих подієвих заходів в івент-холі. У літній період активно використовуються відкриті тераси

ресторану, орієнтовані на морський бриз, тоді як у зимовий — основний акцент переноситься на внутрішні простори.

Запропонована функціональна програма (табл. 1.1) забезпечує цілорічну роботу комплексу та різноманітність користувацьких сценаріїв, об'єднуючи торговельну, гастрономічну, культурну та рекреаційну функції в єдиній просторовій структурі, що повинно відповідати місії будівлі.

3. МІСТОБУДІВНИЙ АНАЛІЗ ТЕРИТОРІЇ ОБ'ЄКТА ПРОЄКТУВАННЯ

3.1. Розташування ділянки

Ділянка для будівництва знаходиться в акваторії гавані міста Чорноморськ (рис. 3.1.1).

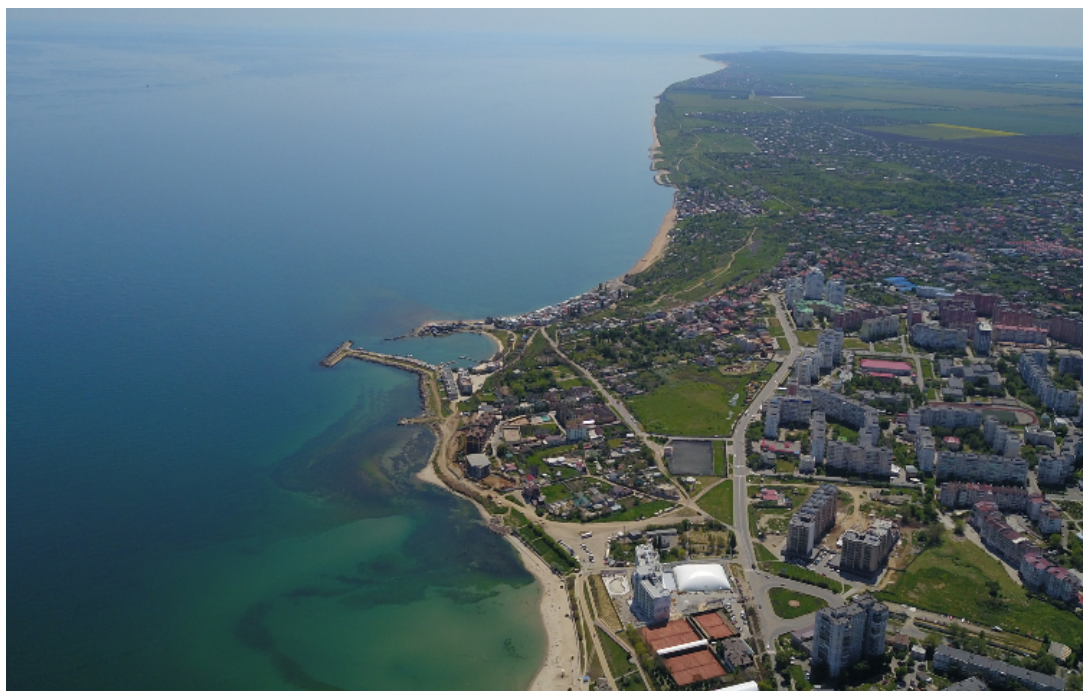

Рисунок 3.1.1 — Вид на гавань

Рельєф ділянки знаходиться в пониженій частині рельєфу. Навколишня територія характеризується значними перепадами висот і наявністю крутих, місцями обривистих схилів, сформованих переважно глинистими відкладами. Має перепад — від верхньої, більш «міської» частини до нижньої, безпосередньо пов'язаної з причалами (рис. 3.1.2).

Рисунок 3.1.2 — Генплан 1:2000

3.2. Транспортна та пішохідна доступність

Територія має потенціал стати кінцевою точкою пішохідних маршрутів, що ведуть від міста до моря. Для автомобільного транспорту передбачається організація короткочасних паркувальних місць на верхньому рівні території, без заїзду транспорту на основні зони, що дозволяє зберегти набережну як переважно пішохідний простір

3.3. Ландшафтні та кліматичні умови

Берегова лінія та плато в близі ділянки має значний та різкий перепад який доходить до 30м.

Південно західніше ділянки відбувається зсув ґрунтів. З офіційних джерел міської адміністрації міста Чорноморськ[5]:

«Історичний контекст демонструє давність проблеми: процес руйнації прибережної зони Чорноморська триває з 1970-х років. Уже у 1980-х роках зсуви зруйнували близько 10 будинків по вулиці Приморській, залишивши глибокий шрам на міському ландшафті. Сьогодні активізація зсувних процесів загрожує не лише приватній забудові, а й цілим житловим масивам, зокрема 9-му мікрорайону, де розташовані багатоповерхові будинки» (рис. 3.3.1; 3.3.2).

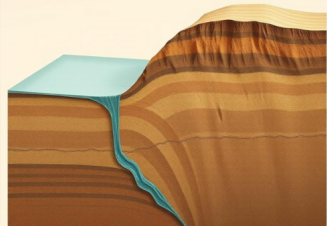
Наслідки бездіяльності: Втрати та руйнування

Затягування з впровадженням комплексних протизсувних заходів призводить до незворотних наслідків, які проявляються у вигляді втрат територій, руйнування інфраструктури та загрози життю людей. Важливо зрозуміти першопричини цих руйнівних процесів.

Основні причини зсувів

Зсувні процеси є комплексним явищем, що викликається поєднанням природних та антропогенних факторів. Розуміння цих причин є ключовим для ефективного планування та реалізації захисних заходів.

- **Підпочвенні води**
Вони активно розмивають і послаблюють ґрунтову основу, роблячи її менш стійкою до зсувів.
- **Підземні річки**
Спричиняють перенасичення ґрунтів водою, що значно збільшує їхню вагу та тиск на схили.
- **Шторми та абразія**
Руйнують берегову основу, вимиваючи пісок та глину, що призводить до утворення обривів.
- **Негативна динаміка хвилювання моря**
Особливо помітна у період 2012–2016 рр., коли спостерігався інтенсивний розмив пляжної смуги на 25–35 метрів, що створило пряму загрозу для берегових укріплень.

 +38 (048) 68-600-20
  od.cmr.gov.ua
 ispolkom@cmr.gov.ua

Рисунок 3.3.1 — Слайд презентації з сайту адміністрації міста Чорноморськ

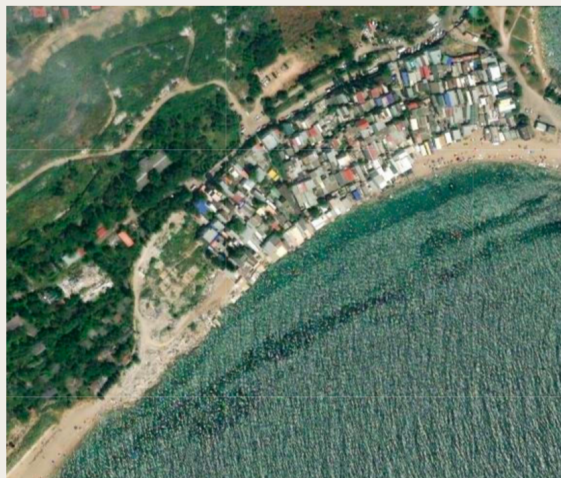
Рішення: Інженерні протизсувні споруди

Для ефективного протидії зсувам та ерозії в прибережній зоні Чорноморська необхідне впровадження комплексних інженерних рішень, які поєднують різні типи берегозахисних споруд та дренажних систем. Ці заходи мають бути адаптовані до місцевих геологічних умов та кліматичних викликів, забезпечуючи довготривалу стабільність узбережжя.

Основні технічні рішення

Використання передових технологій та сучасних матеріалів дозволить створити надійний захист:

- **Берегозахисні споруди:** система бун з «кишеньковими» піщано-щебеневими пляжами для ефективного гасіння хвильової енергії та збереження піску.
- **Набережна та підпірна стінка:** будівництво набережної з підпірною стінкою на пальовій основі для стабілізації схилів та створення рекреаційної зони.
- **Система збору зливових вод:** розробка ефективної системи збору зливових вод та водоскидів з очищенням для запобігання перезволоженню ґрунтів.
- **Планування і терасування схилів:** ретельне планування та терасування схилів з урахуванням утримуючих споруд для підвищення їх стійкості.

+38 (048) 68-600-20

od.cmr.gov.ua

ispolkom@cmr.gov.ua

Рисунок 3.3.2 — Слайд презентації з сайту адміністрації міста Чорноморськ

Під аналізу було вивчено клімат території, зокрема розу вітрів Чорноморська за різними сезонами (рис. 3.3.3).

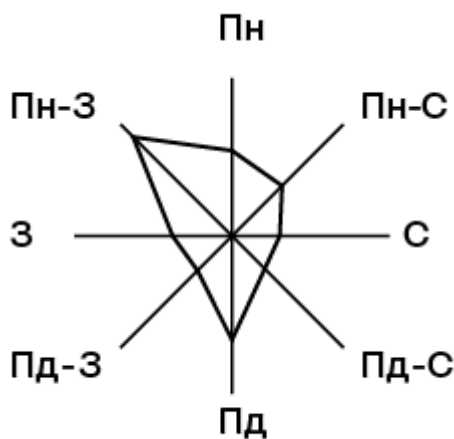

Рисунок 3.3.3 — Роза вітрів

Зимовий період. Переважають північні та північно-східні вітри, що характеризуються низькими температурами та значною швидкістю. У відповідь на це північні фасади будівлі запроєктовані більш закритими, з мінімальною

площею скління, що дозволяє знизити тепловтрати та підвищити комфорт у внутрішніх просторах.

Літній період. Переважають південні та південно-східні вітри (морський бриз). Це дозволило орієнтувати відкриті тераси ресторану на південь, де бриз забезпечує природну вентиляцію приміщень у спекотний період, знижуючи потребу в механічному охолодженні.

Перехідні періоди (весна, осінь). Напрямки вітру є більш мінливими, тому на узбережжі навколо гастрохабу передбачені вітрозахисні зелені екрани — живі огорожі з рослин, які пом'якшують вплив поривчастого вітру на пішохідні зони та відкриті тераси [1, с. 22].

3.5. Аналіз інсоляції

Орієнтація вікон залу ресторану на південний схід також враховує траєкторію руху сонця: у літній період такі простори отримують достатнє освітлення в денні години, тоді як конструкція даху (детально описаний у розділі 4) забезпечує необхідне затінення в найгарячіші години доби, не зменшуючи при цьому загальної прозорості фасадів.

3.6. Архітектурні аналоги

Для формування архітектурного підходу були враховані приклади відновлення прибережних територій у європейських містах, де колишні промислові чи портові зони перетворювалися на громадські простори з гастрономічною та культурною функцією. Окрім масштабних міських проєктів, була розглянута автентична архітектурі невеликих рибальських містечок Середземномор'я, Греції, Італії та Туреччини. Спільною рисою є взаємодія міста з водою та прибережного ресурсу міст біля моря, без шкоди для екології та прибережної екосистеми.

Містобудівний аналіз підтверджує, що ділянка має потенціал для розміщення багатофункціонального громадського комплексу: рельєф дозволяє органічно розподілити функції, кліматичні умови визначають орієнтацію та ступінь закритості фасадів, а історичний контекст акваторії підсилює символічне значення проєкту як сучасного продовження давньої традиції захищеної гавані.

4. АРХІТЕКТУРНІ РІШЕННЯ

4.1. Концептуальна основа

Архітектура свідомо відмовляється від радикального домінування чи «крику» в просторі. Будівля повністю підпорядкована природному контексту, розпластана вздовж берегової лінії і візуально розчиняється в горизонті. Завдяки низькій поверховості архітектурний об'єм не становить перешкоди для панорамного огляду акваторії з боку міста, зберігаючи розкриття на морські простори. Цей підхід узгоджується з кліматичним і ландшафтним аналізом, описаним у розділі 3.

Інженерний задум проєкту полягає у безпосередній інтеграції архітектури з міською інфраструктурою берегоукріплення. Проєкт використовує запроєктовані містом капітальні інженерні споруди протизсувного захисту як конструктивну опору для будівлі. Це дозволило перетворити складний рельєф схилу на інклюзивний простір, який забезпечує безбар'єрний, плавний доступ до води.

Матеріальна палітра хабу підкреслює первинність та панування природи. Архітектура тектонічно спирається на земляні стіни. Вони символізують зв'язок будівлі з геологічною структурою Чорноморського узбережжя, підкреслюючи провідну роль природного середовища в композиції комплексу.

4.2. Просторова організація та потоки

Внутрішнє планування виконане відповідно до державних норм, зокрема ДБН В.2.2-23:2009 [3] та ДБН В.2.2-9:2018 [4]. Ринок морепродуктів і ресторан об'єднані в єдиний просторовий блок, проте їхні функціональні потоки чітко розділені: потоки сирової риби (доставка, первинна обробка, зберігання) та потоки готової їжі (приготування, подача, обслуговування відвідувачів) не

перетинаються, що відповідає санітарним вимогам до підприємств торгівлі продуктами харчування (рис. 4.2.1).

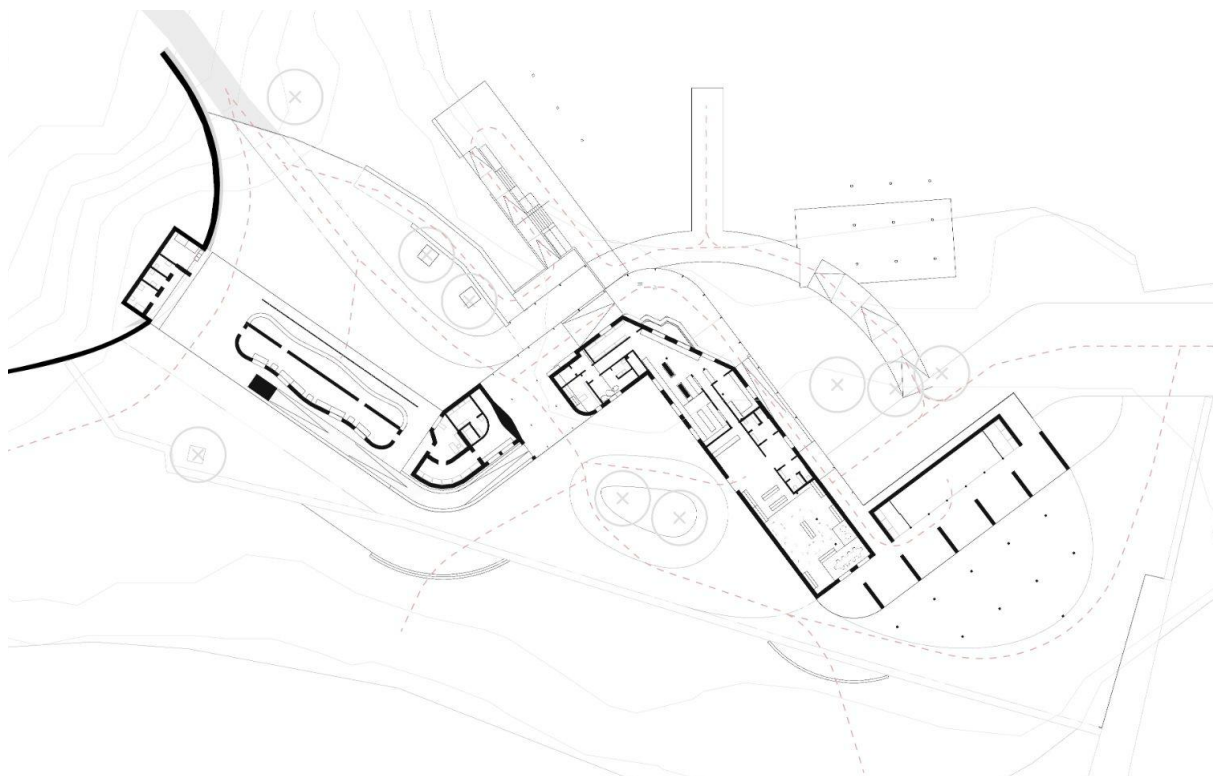

Рисунок 4.2.1 — План 1:500

У проєкті передбачено:

- торговий зал з широкими проходами, що забезпечує комфортне пересування відвідувачів навіть у періоди підвищеного навантаження;
- окремі охолоджувані камери для зберігання риби, розташовані поблизу зони розвантаження для мінімізації шляху транспортування продукції;
- обов'язкове приміщення Лабораторії ветеринарно-санітарної експертизи (ЛВСЕ) для перевірки якості продукції відповідно до нормативних вимог [3];
- окремі санітарні зони та допоміжні приміщення для персоналу, відокремлені від громадських просторів.

4.3. Композиція фасадів та дах

Фасади будівлі формуються чередуванням вітражним склінням, що забезпечує максимальну прозорість і візуальний контакт з парком та морем, та земляною стіною яка сама по собі має виразний малюнок накладених шарів при правильно підібраних якостей ґрунту. Несучі елементи каркаса (детально описані в розділі 5) приховані у площині скління, що підсилює відчуття легкості та «зникнення» конструкції. Дах має плоску форму з невеликим консольним виступом за межі основного об'єму, що виконує одразу дві функції: створює тінь (як зазначено в п. 3.5) та формує пропорційний силует фасадної лінії.

4.4. Матеріальна палітра

Основними матеріалами фасадів є стіна з утрамбованого ґрунту, зібрана під час берегоукріплювальних робіт і виїмки ґрунту під будівлю, прозоре скло великого формату та ритмічно вертикально розташовані дерев'яні рейки. Внутрішні підлоги виконуються зі світлих, земельного кольору не слизьких матеріалів, що підтримують загальну концепцію природньої першеподчатковості. Такий підхід повинен посилить відчуття безперервності між інтер'єром і зовнішнім середовищем хабу.

4.5. Доступність та універсальний дизайн

Проект хабу передбачає формування інклюзивного середовища з особливою увагою до потреб маломобільних груп населення, відповідно до вимог ДБН В.2.2-40:2018 «Інклюзивність будівель і споруд». Сполучення між верхнім плато, пляжною зоною та причалами організовано за допомогою системи пандусів з нормативним ухилом, що не перевищує 6 % із

передбаченими на них горизонтальними майданчиками для відпочинку кожні 4-6 метрів.

Доступність та безпечне користування об'єктами ринкової інфраструктури, ресторанною зоною, причалами та риболовецькою частиною хабу забезпечується завдяки безпороговим з'єднанням покриттів, дотриманню нормативних висот меблів і обладнання, застосуванню контрастних матеріалів та елементів візуального інформування.

Архітектурні рішення проєкту узгоджують з функціональними та нормативними вимогами до підприємств торгівлі, ресторанного бізнесу та громадських будівель: мінімалістичний образ будівлі досягається без порушення санітарних розривів між потоками сирової та готової продукції, а пандусна система забезпечують гнучкість і доступність простору для всіх категорій користувачів.

5. КОНСТРУКТИВНІ РІШЕННЯ

5.1. Загальна конструктивна схема

З метою збереження візуальної легкості будівлі та підкреслення її геологічної контекстуальності основними конструктивними матеріалами обрано утрамбований ґрунт та клеєну деревину (рис. 5.1.1).

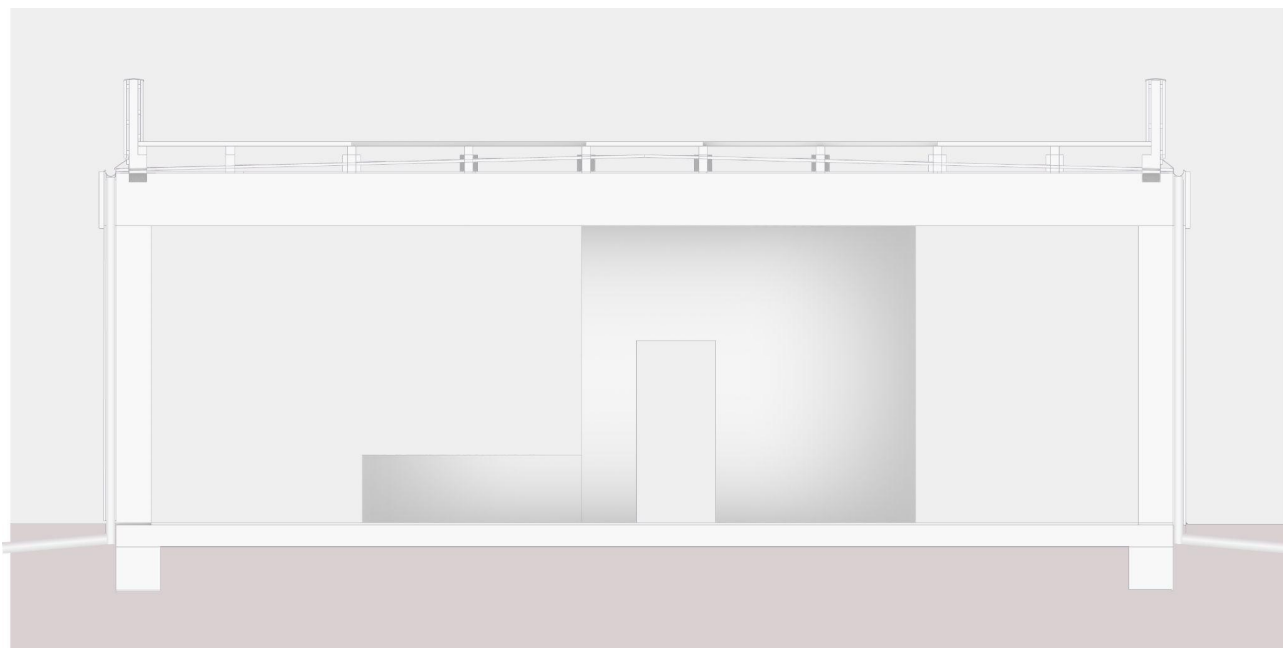

Рисунок 5.1.1 — Розріз

Конструктивна схема комплексу ґрунтується на системі несучих стін із утрамбованого ґрунту, на які спираються кесонні конструкції покриття з клеєного бруса. Таке рішення дозволяє перекривати прогони в межах 8-12м та розподіляти рівномірніше навантаження, маючи не регулярну сітку колон, а комбіновану систему з несучих стін та колон (рис. 5.1.2).

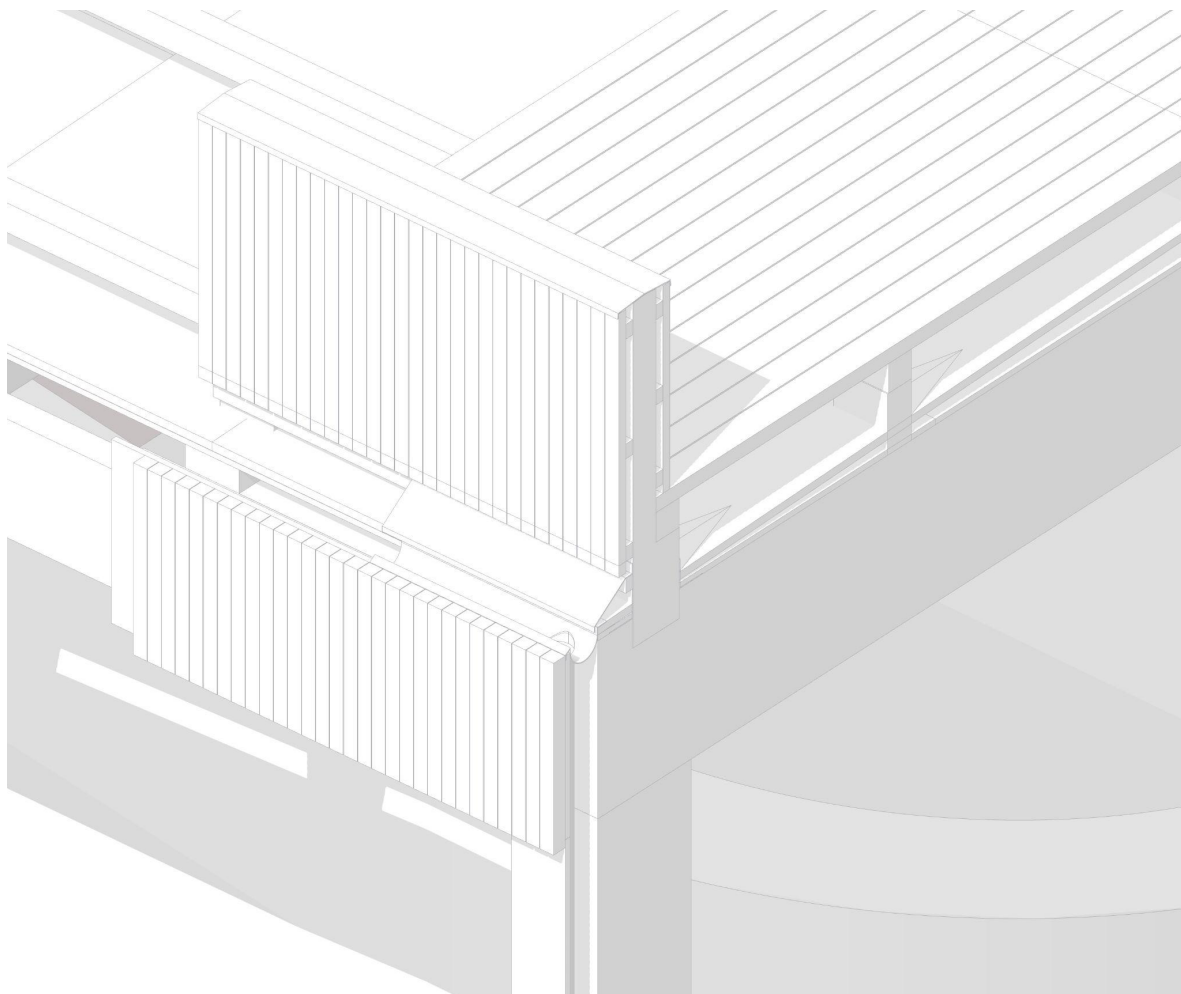

Рисунок 5.1.2 — Фрагмент розрізу

5.2. Несучі елементи

Несучі стіни утрамбованої землі мають 400мм товщини і є основними елементами, що сприймають вертикальні навантаження. Вони виконують функцію жорсткого ядра конструктивної системи та спираються на стрічкові фундаменти. Консольні елементи покриття підтримуються колонами з клеєної деревини, які своєю чергою, передають навантаження на фундаменти із залізобетонних паль.

5.3. Покрівля та консольний виступ

Експлуатоване покриття має кесонну конструкцію з елементів клеєної деревини, в межах якої інтегровано приховану систему водовідведення, електро

комунікацій. Усі консольні елементи покриття спираються на колони з клеєного бруса, відповідно до конструктивної схеми, наведеної в пункті 5.2.

5.4. Фундаменти

Враховуючи розташування будівлі в безпосередній близькості до акваторії та недостатню несучу здатність прибережних ґрунтів, для комплексу прийнято комбіновану фундаментну систему, що поєднує стрічкові та пальові фундаменти. Несучі стіни з утрамбованого ґрунту передають навантаження на стрічкові фундаменти та залізобетонні плити перекриття, що забезпечують рівномірний розподіл навантажень і підвищують просторову стійкість основи.

У зонах, розташованих у безпосередній близькості до води, де ґрунтові умови є менш сприятливими, передбачено застосування пальових фундаментів. Палі передають навантаження від конструкцій на глибші та більш щільні шари ґрунту, забезпечуючи надійність і довговічність споруди.

5.5. Інженерні системи

Особливості функціональної програми комплексу (наявність охолоджуваних камер для зберігання риби, відкритих терас, великих площ скління) визначають специфіку інженерних рішень:

- зони зберігання та первинної обробки риби обладнуються окремою системою холодильних камер в виокремленому для цього приміщенні;
- природна вентиляція відкритих терас у літній період максимально використовує морський бриз (п. 3.4), що дозволяє знизити навантаження на системи механічної вентиляції в теплий сезон;
- значна площа скління вимагає продуманої системи сонцезахисту — основну роль тут виконує консольний виступ даху (п. 5.3), що знижує

тепловий потік у внутрішні простори без застосування додаткових механічних сонцезахисних конструкцій.

5.6. Захист конструкцій від агресивного середовища

Захист стін із утрамбованого ґрунту: Для підвищення міцності та водостійкості застосовано технологію стабілізованої утрамбованого ґрунту з додаванням невеликого відсотка портландцементу в ґрунтову суміш. У вузлах примикання стін до фундаменту влаштовано посилену двошарову гідроізоляцію, яка повністю блокує капілярне підняття вологи з ґрунту. Зовнішня поверхня стін обробляється прозорими паропроникними гідрофобізаторами — вони відштовхують воду, але дозволяють масиву «дихати».

Захист конструкцій із клеєної деревини: Дерев'яні колони та кесонне покриття (п. 5.2, 5.3) проходять глибоке заводське просочування антисептиками (для захисту від морських грибків, плісняви та комах) і антипіренами (для підвищення вогнестійкості). Фінішне покриття деревини виконується спеціальними атмосферостійкими маслами з УФ-фільтрами, що запобігає вигоранню, розсиханню та руйнуванню структури дерева від кристалізації морської солі. Щоб виключити контакт дерева з вологим піском або снігом, колони спираються на фундамент через сталеві оцинковані «башмаки», підняті над рівнем землі.

Захист фундаментів: Через високий рівень ґрунтових вод і солоність прибережних ґрунтів, для заливки паль та стрічкових фундаментів (п. 5.4) передбачено використання спеціального сульфатостійкого бетону. Він має підвищену щільність та не руйнується від агресивного хімічного складу морської води. Також усі підземні бетонні конструкції захищаються обмазувальною бітумно-полімерною гідроізоляцією.

Захист металевих з'єднань: Усі металеві деталі та кріплення (анкери, болти, фасонки), які об'єднують дерев'яні елементи кесонного покриття та колон, виконані виключно з нержавіючої сталі (класу А4) або з оцинкованої сталі.

Прибережна ділянка це агресивне середовище: загроза зсувів, постійний вплив моря, сильні вітри та інтенсивне ультрафіолетове випромінювання вимагають особливих рішень.

Конструктивна схема комплексу — масивне «жорстке ядро» з несучих земляних стін гарантує стабільність споруди. А легка колонада з дерев'яних стійок по периметру, надає будівлі візуальної невагомості. Головним стабілізуючим елементом є монолітна фундаментна плита першого поверху — вона працює як єдина жорстка основа, що надійно фіксує споруду в рельєфі й одночасно захищає вразливі дерев'яні деталі від прямого контакту з вологим і солоним ґрунтом.

ВИСНОВКИ

В ході роботи над дипломом, була створена архітектурна концепція «Рибальського гастрохабу з багатофункційним простором у місті Чорноморськ» – об'єкта який зможе поєднувати торговельну, гастрономічну, культурну та рекреаційну функції в межах прибережної гавані.

Історико-аналітичний аналіз показав: у Чорноморська є довша й цікавіша біографія, ніж прийнято вважати. Спадщина Бугових Хуторів, традиції рибальства грецьких колоністів, козаків і інших, послугували тригером для переосмислення архітектурної та культурної ідентичності прибережної зони. Запропонований комплекс виконує роль спокійного архітектурного якоря, який втілює свою присутність не стільки через візуальне сприйняття скільки через соціальний вимір.

Функціональна програма (ресторанний комплекс – 638 кв. м, рибний ринок – 598 кв. м, івент-хол – 105 кв. м, громадський ландшафт) має мету забезпечити цілорічну роботу об'єкта (окрім екстремальних умов) й обслуговування широкого спектру аудиторій, в тому числі людей з фізичним обмеженням пересування.

Містобудівний аналіз, вивчення рози вітрів і рельєфу ділянки — ліг в основу ряду формотворчих рішень стосуючихся поверховості, позиціювання на ділянці, розгортання функцій відповідно наявних умов.

Архітектурна концепція створювалась реагую на містобудівні умови, обмеження, сильні та слабкі сторони ділянки. А основна місія – відродження рибальської інфраструктури, є певною мірою відповідь на запит, який існує в Чорноморської громаді, враховує вимоги сучасних потреб та повертається до первісних сутностей, які надали початок існуванню міста – рибне море та родюча земля.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Сапожников І. В., Аргатюк С. С. Археологія, історія та картографія Чорноморська. Іллічівськ: [б. в.], 2015. 230 с.
2. Бевз М. В. та ін. Архітектурне проектування громадських будівель. Львів: Вид-во Львівської політехніки, 2019. 320 с.
3. ДБН В.2.2-23:2009. Будинки і споруди. Підприємства торгівлі. Київ: Мінрегіонбуд України, 2009. 41 с.
4. ДБН В.2.2-9:2018. Громадські будинки та споруди. Основні положення. Київ: Мінрегіонбуд України, 2018. 46 с.
5. Чорноморська міська територіальна громада — Земля та екологія. Офіційний вебсайт. URL: <https://od.cmr.gov.ua/cnap/digit-area/1>. Дата звернення: 11.10.2025.